

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 25 sierpnia 2023 r.
znak sprawy: DHR.n.811.1.20.2023

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych

Dotyczy: wniosku KRIR w sprawie umożliwienia nawożenia gruntów rolnych na terenie parków narodowych

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pismo z dnia 24 lipca 2023 r. znak sprawy: KRIR/MR/833/2023, dotyczące prośby o rozważenie możliwości wprowadzenia zmiany przepisów w zakresie nawożenia gruntów rolnych znajdujących się na terenach parków narodowych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi po zasięgnięciu opinii właściwych w sprawie nawożenia jednostek naukowo-badawczych, uprzejmie informuje, co następuje.

Parki narodowe, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody¹ to państwowe jednostki prawne realizujące różne zadania m.in. z zakresu ochrony przyrody, edukacji ekologicznej, udostępniania terenu. Są to obszary wielofunkcyjne istotne dla ochrony przyrody, funkcji gospodarczych, społecznych i kulturowych.

Odnosząc się do informacji zawartych w piśmie z dnia 24 lipca 2023 r., nie zawierającym konkretnych przykładów oraz uzasadnień dla przekazanej propozycji, należy wskazać, że ważnym obszarem dotyczącym parków narodowych jest prowadzona na ich terenie działalność gospodarcza (w tym rolnicza), która jest powiązana z funkcjonowaniem i dochodami miejscowej ludności. Należy zaznaczyć, że w aspekcie stosowanych metod ochrony przyrody powierzchnia parków narodowych nie jest traktowana jednakowo. Jest ona podzielona na obszary różniące

się zastosowaniem odrębnych metod ochrony tj. obszar ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej. W związku z tym, że ochrona ścisła polega na nieingerowaniu w naturalne procesy i zabezpieczeniu terenu przed wpływami zewnętrznymi, działania gospodarcze i rolnicze najczęściej dotyczą ochrony czynnej i krajobrazowej parku. W strukturze użytkowania gruntów parków na ogół dominują lasy, a na gruntach rolnych przeważają użytki zielone.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁽¹⁾ w parkach narodowych zabrania się stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów. Jednak art. 15 ust. 2 pkt 5 ww. ustawy informuje, że zakazy wymienione w ust. 1 nie dotyczą obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystania przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne oraz wykonywania prawa własności zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego². Tak więc istnieje ustawowa możliwość prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej, w tym nawozowej na gruntach rolnych w parkach narodowych. Przywołane przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁽¹⁾ nie precyzują jakiego typu nawozy mają być stosowane, a jakie są zabronione na terenie parków narodowych tym samym dopuszczają stosowanie nawozów organicznych oraz wapniowych.

Na obszarach objętych ochroną czynną, gdzie (zgodnie z art. 5 pkt 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁽¹⁾) działalność rolnicza prowadzona jest wyłącznie w celu przywrócenia naturalnego stanu ekosystemów i składników przyrody (co dotyczy przede wszystkim użytkowania łąk i pastwisk). W takim przypadku zasady prowadzonej gospodarki wynikają z planu ochrony parku narodowego lub, w przypadku jego braku z zadań ochronnych i są one zawarte w indywidualnych umowach z parkami narodowymi. Ponieważ przedmiotem ochrony w parkach narodowych są ekosystemy charakteryzujące się różną specyfiką warunków troficznych, w tym także szczególnie wrażliwe na różne formy i stopień eutrofizacji (np. jeziora lobeliowe, mechowiska, torfowiska wysokie, murawy bliźniczkowe), ewentualne zasady szczegółowe nawożenia powinny być doprecyzowywane w planach ochrony lub w zadaniach ochronnych przygotowywanych dla poszczególnych parków narodowych. Zapisy znajdujące się w ww. dokumentach, poza kwestiami użytkowania gruntów rolnych, uwzględniać mogą zarówno specyfikę

ww. ekosystemów, potrzeby związanych z nimi gatunków fauny i flory, a także kontekst przestrzenny (np. położenie szczególnie wrażliwych obiektów względem działek rolnych) i związane z nim ew. zagrożenia istniejące jak i potencjalne.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Lech Kołakowski
sekretarz stanu
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336)
- (2) ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, 2337, 2339, z 2023 r. poz. 326, 12850)